

t: 088 888 6666
e: info@ltonoord.nl
w: www.ltonoord.nl

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt 380 KV netuitbreiding Noord-Holland Noord
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN

Postadres:
Postbus 240
8000 AE Zwolle

Hoofdkantoor:
Dr. Stolteweg 2
8025 AV Zwolle

Datum: 15 oktober 2024

Referentie: NH/AM/MvD/24.075

Betreft: **Zienswijze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau
380 kV-Netuitbreiding Noord-Holland Noord**

Geachte heer, mevrouw,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) Hoogspanningsverbinding 380 kV-Netuitbreiding Noord-Holland Noord. Graag maken LTO Noord en de Koninklijke Algemene Vereniging voor Bloembollencultuur (KAVB) gebruik van de gelegenheid om hierop onze reactie te geven.

Het is een goede zaak dat het ministerie van Klimaat en Groene Groei en netbeheerder TenneT de concept-NRD tot stand hebben laten komen met de inbreng van regionale overheden, externe partijen en betrokkenen in de omgeving. Door in gesprek te gaan met inwoners en andere belanghebbenden die kennis hebben van het onderzoeksgebied kan een goed beeld worden neergezet van de effecten van de ruimtelijke inpassing van de hoogspanningsverbinding en de te beschermen kernkwaliteiten van het gebied. Wij hebben desondanks het gevoel dat de betrokkenheid van de landbouwsector, die toch een wezenlijke primaire partij is voor de realisatie van deze hoogspanningsverbinding, onvoldoende is meegenomen in het thans doorlopen participatieproces. Een participatieproces moet representatief zijn voor de bij het project betrokken belangen(partijen). Daar hoort naar onze mening ook nadrukkelijk de landbouwsector bij. Als vertegenwoordigers van de agrarische ondernemers willen we (KAVB en LTO Noord) volwaardig onderdeel zijn van het participatieproces en daarom ook nadrukkelijk bij het vervolgproces betrokken worden.

De ruimte voor de ontwikkeling van de agrarische sector staat onder druk. Naast de vraag om ruimte vanuit de sector zelf is er ook vanuit andere functies (onder meer woningbouw, infrastructuur, recreatie en natuur) een substantiële ruimtevraag. Daar komt de behoefte aan ruimte voor het uitwerken van de energietransitie bij. Niet alles kan overal. We moeten zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte in de provincie en vooral in het landelijk gebied. Dat geldt ook voor de inpassing van het nieuwe hoogspanningstracé. Voor LTO Noord en KAVB is het daarom van belang dat impact van de realisatie van de 380 kV-verbinding(en) op de (ruimtelijke) ontwikkeling van de land- en tuinbouwsector vooraf objectief en volwaardig in beeld wordt gebracht. Niet als onderdeel van het thema 'gebruiksfuncties' van de planMER maar als een zelfstandig onderzoek. De 380 kV-verbinding en verwante hoogspanningsstations zijn beoogd in een volwaardig agrarisch productiegebied, onderdeel uitmakend van de Greenport Noord-Holland Noord, waarin agrarische ondernemers ambities hebben en doelen moeten realiseren die door de aanleg van de hoogspanningsleiding in het gedrang kunnen komen. Bedrijven en kavels zullen doorsneden worden met alle gevolgen van dien voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Het is schrijnend om te zien dat in de planMER alleen wordt gekeken naar het oppervlakteverlies aan landbouwgrond als gevolg van de aanleg van de hoogspanningsverbinding zonder een relatie te leggen met toekomstbestendige agrarische bedrijven.

Achter de boer en tuinder. Voor ons allemaal.

Wij zijn daarom van mening dat, naast de planMER, een Landbouw Effect Rapportage (LER) moet worden opgesteld. De LER zal als effectenstudie vervolgens onderdeel moeten zijn van de Integrale Effect Analyse zodat de effecten van de aanleg van de hoogspanningsverbinding op de agrarische sector vooraf duidelijk zijn en vervolgens onderdeel kunnen zijn van de besluitvorming over het definitieve tracé!

In een LER moeten in ieder geval de volgende aspecten worden onderzocht/uitgewerkt:

1. Impact tracévarianten op agrarische structuur
 - mate van doorsnijding van agrarische percelen en/of bedrijven
 - totale lengte van de tracés op land in km (openbare grond, landbouwgrond, andere grond)
 - aantal perceeleigenaren
 - tracélengte huiskavels
2. Minimaliseren beperkende werking tracé op:
 - bouwvlak
 - bedrijfsgebouwen/stallen
 - woning
3. Compensatie voor het effect van een tracé op het (tijdelijk) verlies van grond op:
 - Gewasopbrengst
 - Mestafzet
 - >25% mestafvoer => extra kosten wegen + monsters bij afvoer
 - AMvB grondgebondenheid, krimp aantal dieren
 - 80% grasland eis voor derogatie
 - aandeel gewassen ecoregeling GLB
 - blijvend grasland norm voor duurzaamheidsprogramma's, CO₂-vastlegging en GLB
 - bereikbaarheid weidegang voor bedrijfsvoering en premie
 - borg staan voor planologische referentie stikstofemissie
 - borg staan voor mogelijke referentie bij generieke korting veestapel op basis van stikstofproductie, fosfaatproductie, gve's en/of grondgebondenheid.
4. Impact vakwerkmast of wintrackmast op ruimtebeslag
5. Bodemopbouw i.r.t. herstel
 - gewas
 - bodemsoort
 - lengte bouwwegen (ook tot hoogspanningsstation)
 - richting drainage
6. Plantenziekten (fyto-sanitair)
7. Verziltingsrisico (ook in relatie tot zoeklocaties hoogspanningsstations)
8. Warmte en straling (effecten boven en onder (bodemleven) de grond en afstand hoogspanningsstations tot veehouderijlocaties)
9. Aanlegmethode
10. Effecten en borging schade:
 - langjarige regeling voor planschade na realisatie project
11. Effecten EU- en landelijk gebied

Aanvullend hebben we bij de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau de volgende aandachtspunten en opmerkingen:

- **Natuurcompensatie**
Als blijkt dat als gevolg van de realisatie van de hoogspanningsverbinding(en) en de hoogspanningsstations natuurcompensatie door de overheid wordt verlangd dan zijn LTO Noord en KAVB van mening dat deze natuurcompensatie onder geen voorwaarde mag leiden tot een grotere ruimteclaim

op het agrarisch gebied. Dit betekent dat eventuele natuurcompensatie gerealiseerd moet worden door kwaliteitsverbetering van bestaande natuur en niet via het aanwijzen van nieuwe natuur!

- **Tracé, locatie en aantal corridors**

Er is geen grondeigenaar die een nieuwe bovengrondse of ondergrondse hoogspanningsverbinding of hoogspanningsstation verwelkomt op zijn grond omdat het altijd overlast geeft bij de uitvoering van de bedrijfsvoering. Daarom is het voor LTO Noord en KAVB van belang dat uit de mogelijke tracévarianten het voor de grondeigenaren 'minst bezwaarlijke tracé' gekozen wordt. De conclusies en aanbevelingen van de LER kunnen deze keuze onderbouwen. Onze voorkeur gaat uit naar een variant door het gebied met één mastenrij. Dus wat ons betreft geen aanlanding van wind op zee in de Kop van Noord-Holland. Wanneer onverhoopt wel twee mastenrijen noodzakelijk zijn, dan moeten deze rijen in één corridor worden gerealiseerd. Het realiseren van twee hoogspanningsverbindingen via twee separate tracés is voor ons een 'no go'. Met betrekking tot de tracékeuze moet naar onze mening daar waar mogelijk worden aangesloten op bestaande infrastructuur om de impact op de agrarische bedrijven zo klein mogelijk te houden. Het volgen van bestaande infrastructuur lijkt een goede optie, dit zal echter moeten blijken uit het onderzoek. Bij de aanleg van het hoogspanningsstation is het van belang dat bij de keuze van de locatie rekening wordt gehouden met de huidige kavelstructuur.

- **Cultuurtechniek**

Bij de uitvoering van het project moeten er cultuurtechnische garanties worden afgesproken om ervoor te zorgen dat de grond na de werkzaamheden weer in de oorspronkelijke staat wordt opgeleverd. Dit geldt zowel voor de ondergrondse verbindingen, de bovengrondse verbindingen rondom en tussen de masten als bij de realisatie van de hoogspanningsstations. LTO Noord en KAVB willen dat TenneT een cultuurtechnische standaard toepast als middelvoorschrift voor de aannemer en niet als doelvoorschrift. In deze cultuurtechnische standaard moeten nadrukkelijk ook sancties/vergoedingen worden opgenomen als blijkt dat de aannemer het werk niet conform de voorschriften uitvoert. Het toezicht op de uitvoering van deze afspraken dient eveneens vooraf geborgd te worden.

- **Optimalisatie voorkeursalternatief**

Als een voorkeursalternatief en locatie wordt gekozen willen we graag de gelegenheid voor de ondernemers die het betreft, om mee te kunnen denken over de precieze plaatsing van de masten en station op hun percelen. Zo kan het zijn dat door een kleine praktische aanpassing van de plek waar een kabel moet komen te liggen veel hinder, schade of zelfs ongelukken kunnen worden voorkomen.

- **Informatievoorziening**

Verder hechten we er grote waarde aan dat alle agrariërs die getroffen worden door de aanleg van deze ondergrondse hoogspanningsverbinding op dezelfde wijze en op hetzelfde kennisniveau worden geïnformeerd. Hiermee moet worden voorkomen dat de ene participant met meer kennis zichzelf kan bevoordelen ten opzichte van andere deelnemers.

- **Detailniveau en aanpak milieueffectbeoordeling:**

In het beoordelingskader vinden we de landbouw terug, maar heel summier. Er wordt alleen gekeken naar het (kale) oppervlakteverlies landbouwareaal en lengte doorsnijding landbouwgrond. Er is in onze beleving onvoldoende oog voor effecten op de landbouwstructuur (kavelgrootte en kavelstructuur), het aantal getroffen ondernemers en het effect op hun bedrijfsvoering. Een LER moet hier antwoord op geven.

Bij 5.2.6 wordt ingegaan op het thema gebruiksfuncties. Landbouw is daar slechts een onderdeel van en wordt summier genoemd. Dit terwijl de plannen het grootste effect zullen hebben op de landbouwgronden. We zijn van mening dat middels het opstellen van een LER de landbouw als een apart thema wordt uitgewerkt zodat het belang en de effecten in de juiste verhouding geplaatst kunnen worden.

Integrale effectanalyse:

Aan de integrale Effectenanalyse (IEA) met als thema's techniek, toekomstvastheid, omgeving, kosten en milieu dient het thema Landbouw te worden toegevoegd.

Zoals eerder geschetst is het voor KAVB en LTO Noord een noodzaak dat het onderzoek naar de effecten van de realisatie van de hoogspanningsverbinding en -stations op de agrarische sector onderdeel zijn van de IEA en daarmee op de besluitvorming over het voorkeursalternatief (VKA). De landbouwkundige aspecten dienen derhalve in detail te worden uitgewerkt in een LER zodat deze een volwaardig en zwaarwegend onderdeel van het beoordelings- en afwegingskader kunnen zijn.

Vergoedingen/schadeloosstellingen en Zakelijk Recht Overeenkomst (ZRO)

LTO Noord en KAVB zijn van mening dat ondernemers op/over wiens eigendom het tracé wordt gerealiseerd een jaarlijkse schadevergoeding moeten ontvangen. Deze vergoeding moet gebaseerd zijn op het saldo van het gewas en de mate van overlast die in de bedrijfsvoering wordt ondervonden.

Voorts moet vooraf worden geborgd dat in de aanlegfase voor alle betrokken vierkante meters landbouwgrond (werktracé, aanvoerroute en onbereikbaar geworden grond) een gelijke vergoeding beschikbaar is.

Aanvullend ontvangen LTO Noord en KAVB graag informatie over de:

- afsluitvergoeding zakelijk recht
- meewerkvergoeding van het werkterrein
- efficiencypremie
- schadevergoedingen (eenmalige vermogensschade, jaarlijkse inkomensschade, inkomensschade gewassen, structuurschade, inkomensschade (uren) en toekomstschade
- de voorwaarden van de zakelijk recht overeenkomst
- wanneer er geen ZRO voor bepaalde tijd wordt afgesproken, vindt LTO Noord dat er een retributie (vergoeding per jaar of kwartaal met inflatiecorrectie) boven op een passende meewerkvergoeding moet komen
- tenslotte pleiten we voor een tijdelijke extra jaarlijkse aanvoernorm voor mest en organisch materiaal, het blijkt namelijk dat grond die 'op zijn kop gezet is' een dubbele afbraak van organische stoffen heeft.

De agrarische sector in Noord-Holland is een krachtige internationale sector, die van groot belang is voor het gebied en een sector waar we trots op moeten zijn. Natuurlijk zien we het belang van de ontwikkelingen en hebben we als sector zelf ook belang bij de aanleg van het 380 kV-netwerk. We willen graag betrokken blijven bij het proces om tot goede keuzes te komen, maar we roepen dringend op om ook tijdig met de ondernemers in gesprek te gaan en goede afspraken te maken om tot de aanleg van de 380 kV-Netwerkuitbreiding te komen.

Als er naar aanleiding van deze inspraakreactie vragen zijn, dan kunt u contact met ons opnemen. Graag zien we ook uw reactie tegemoet.

Hoogachtend,

Hester Maij
Voorzitter KAVB

Marbel de Graaf
Voorzitter LTO Noord Noord-Holland